

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl socialinės tinklaveikos svetainių poveikio piliečiams ir vartotojams

(nuomonė savo iniciatyva)

(2010/C 128/12)

Pranešėjas **Jorge PEGADO LIZ**

2009 m. vasario 26 d. vykusioje plenarinėje sesijoje Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis savo Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalimi, nusprendė parengti nuomonę dėl

Socialinės tinklaveikos svetainių poveikio piliečiams ir vartotojams (Nuomonė savo iniciatyva).

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2009 m. spalio 12 d. priėmė savo nuomonę.

457-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2009 m. lapkričio 4–5 d. (2009 m. lapkričio 4 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 108 nariams balsavus už, 2 prieš ir 10 susilaikius.

1. Išvados ir pasiūlymai

1.1. EESRK pripažįsta internetinių socialinės tinklaveikos svetainių (STS) kaip žmonių tarpusavio bendravimo ir sąveikos priemonės kultūrinę, politinę ir socialinę svarbą padedant žmonėms naudotis savo pagrindine teise į saviraiškos laisvę.

1.2. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į ekonominę naudą, susijusią su STS augimu, pirmiausia dėl jų sudarytos galimybės skleisti įvairią komercinę ir rinkodaros informaciją.

1.3. EESRK nori pabrėžti teigiamus STS augimo aspektus, pirmiausia tai, kad jos padeda garantuoti saviraiškos laisvę ir ja galima lengviau pasinaudoti esant tam tikrai politinei situacijai, sukuriamos ir vystomos internetinės bendruomenės, sudaroma galimybė žmonėms susitikti su draugais ir šeimos nariais arba iš naujo atrasti draugus, užkirsti kelią atvejams, kai nepilnamečiams kyla pavojus, ir sudaryti jiems galimybę prašyti pagalbos per tokius tinklus bei pasidalyti informacija sveikatos klausimais.

1.4. Tačiau Komitetas norėtų pritarti toms pilietinės visuomenės organizacijoms ir asociacijoms, šeimoms ir atskiriems visuomenės nariams, kurie išdėstė savo pagrįstą susirūpinimą dėl pavojaus naudoti STS neteisėtai ir piktnaudžiauti, kai užgausiai nepaisoma pagrindinių žmogaus teisių.

1.5. Pirmiausia EESRK nori atkreipti dėmesį į pavojų, kylantį nepilnamečiams ir kitiems pažeidžiamiesiems visuomenės nariams, konkrečiau – nedidelio skaitmeninio raštingumo žmonėms naudojant STS; tokie asmenys dažnai pakliūna į rankas tų asmenų, kurie įtraukia juos į žmogaus orumą žeminančią veiklą, kelia pavojų jų fizinei ir psichinei sveikatai ir net gyvybei.

1.6. Komitetas pritaria Europos Komisijos iniciatyvoms, ypač Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos GD bei Teisingumo GD nesenai pradėtiems rengti elgesio ir gerosios praktikos kodeksams, siekiant palengvinti STS operatoriams susitarti.

1.7. Vis tik EESRK mano, kad ES ir valstybės narės turi aktyviau dirbti, kad visuomenė būtų geriau informuojama apie pavojus, susijusius su naudojimu STS, ir kokios reikėtų laikytis gerosios praktikos.

1.8. Komitetas taip pat mano, kad reikėtų dėti daugiau pastangų, kad jaunimas jau nuo pradinių klasių būtų išsamiau supažindinamas su šiais dalykais, teikti geresnę pagalbą šeimoms, atsižvelgiant į tai, kaip svarbu tėvams prižiūrėti ir stebėti, kaip jaunimas naudojasi internetu, kurti priegabą blokuojančias ar filtravimo priemones, geriau užkirsti kelią rizikai ir veiksmingiau kovoti su neteisėta ar žalinga šios srities praktika.

1.9. Šiuo požiūriu EESRK mano, kad jaunimas turėtų tiesiogiai dalyvauti nustatant veiklos modelius ir tarpininkaujant bei sprendžiant su STS susijusius klausimus, nes greičiausiai būtent jie sugebės veiksmingiausiai ir sparčiausiai suprasti šioje srityje kylančius klausimus bei pasiūlyti tinkamus sprendimus.

1.10. Komitetas ragina Komisiją tęsti išsamų STS reiškinio tyrimą, kad būtų galima geriau suprasti padėtį ir konkrečiai jo kultūrinę, socialinę ir ekonomines pasekmes bei jo galimą panaudojimą skatinti platesnes diskusijas tokiais svarbiais klausimais kaip klimato kaita arba iniciatyva „Komunikuojanti Europa“.

1.11. EESRK rekomenduoja Komisijai apsvarstyti ne tik gerą savireguliacijos praktiką, bet ir galimybę sukurti bendro reguliavimo mechanizmus, leisiančius visus pasirašytus susitarimus dėl gerosios praktikos tinkamai prižiūrėti, kad būtų išvengta pažeidimų, piktnaudžiavimų ir veiksmingai nubausti pažeidėjai. Nusikalstamos veikos, įvykdytos visose valstybėse narėse vienu metu pasitelkiant informacines technologijas, atvejais Europos Sąjunga galėtų numatyti galimybę taikyti suderintą kaltinimų ir sankcijų sistemą, kurią koordinuodamos tarpusavio veiksmus valdytų atsakingos nacionalinės valdžios institucijos.

1.12. Todėl Komitetas siūlo Komisijai, remiantis 2008 m. liepos mėn. vykusiomis konsultacijomis su visuomene, parengti žaliąsios knygos dėl STS projektą, kuriame būtų išdėstytos pagrindinės darbo galimybės ateityje ir tiriamas šių svetainių poveikį. Rengimo metu turėtų būti išklaustos įvairių suinteresuotų pilietinės visuomenės organizacijų ir asociacijų nuomonės.

1.13. EESRK rekomenduoja apsvarstyti galimybę išplėsti ir sujungti dabartinių Bendrijos organų galias, kad Bendrijos mastu būtų paskirtas ombudsmenas, atsakingas už visus su žmogaus orumo, asmens privatumo ir duomenų apsauga elektroninės komunikacijos bei garso ir vaizdo sektoriuose klausimus, ir konkrečiai už STS.

1.14. EESRK rekomenduoja valstybėms narėms geriau koordinuoti savo politikos sritis nacionaliniu lygiu, kad būtų sukurta nuosekli teisinė bazė tokiems klausimams spręsti, įgaliojimus užtikrinti koordinavimą suteikiant esamiems nacionaliniams reguliavimo organams arba sukuriant atitinkamus reguliavimo mechanizmus.

1.15. Pirmiausia Komitetas ragina Europos Parlamento narius šiuos naujai iškilusius klausimus į savo politines darbotvarkes įrašyti tarp svarbiausiųjų, kad tokiu būdu būtų atspindėtas didėjančias pilietinės visuomenės nerimas.

2. Įžanga

2.1. Šios nuomonės savo iniciatyva dalykas – STS poveikis visuomenei ir naudotojams. Iš esmės šios paslaugos yra internetinės ir jomis siekiama sukurti bendruomenes, kurias sieja bendra veikla ir interesai arba kurie paprasčiausiai nori sužinoti, kokie yra kitų žmonių interesai ir veikla. Tos svetainės siūlo daug funkcijų, padedančių naudotojams bendrauti tarpusavyje.

2.2. Socialinė tinklaveika sparčiai išaugo: manoma, kad šiomis internetinėmis paslaugomis nuolat naudojasi 211 milijonų žmonių, o tai sudaro apie tris ketvirtadalius visų interneto naudotojų (išankstiniais duomenimis iš viso yra 282,7 mln. naudotojų). Pirmiausia jomis naudojasi jauni žmonės, sulaukę 16 ir vyresni; nepaisant šio sektoriaus augimo, kai kurių paslaugų ištikimų

naudotojų nėra daug. Europos Komisijos išankstiniais duomenimis ⁽¹⁾ STS nuolat pritraukia apie 40 mln. naudotojų Europoje, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad praėjusiais metais lankomumas padidėjo apie 35 proc. ir prognozuojama, kad iki 2012 m. naudotojų skaičius išaugs daugiau nei du kartus ir sieks 107,4 mln.

2.3. Kartu tarptautiniai prekių ženklai pasinaudojo šiuo nauju reiškinio savo produktams ir paslaugoms reklamuoti, kartais nesąžiningu būdu. Iš Barako Obamos kampanijos galima spręsti, kad politinės partijos taip pat nusprendė pasinaudoti šiomis naujomis paslaugomis, kaip kad parodė neseniai įvykę Europos Parlamento rinkimai. Net Vatikanas prisijungė prie *Facebook* (Pope2you.net).

2.4. Apibendrinant galima pasakyti, kad pagrindiniai STS ypatumai yra šie: paslaugos paprastai būna nemokamos, spartus ir proporcingai augantis naudotojų skaičius, stulbinanti finansinė vertė, lengva naudotis ir yra daug funkcijų, leidžiančių paslaugų naudotojams bendrauti tarpusavyje.

2.5. Šioje nuomonėje analizuojamos naujausios Bendrijos iniciatyvos, įvertinama dabartinė teisinė bazė, STS siūlomoms galimybės ir pavojus naudojant šiuos tinklus bei teikiamos rekomendacijos ir pasiūlymai dėl priemonių, kaip pagerinti naudotojų saugą ir jų pasitikėjimą tokiomis komunikacijos priemonėmis.

3. STS poveikis ir susiję pavojai

3.1. Internetinės STS paslaugos yra palyginti naujas socialinis reiškinys. Jų technologijos nuolat vystosi ir daug kas pripažįsta, kad jos keičia žmonių bendravimo būdą visame internete.

3.2. Remiantis *ComScore* tyrimu ir siekiant visapusiškai suvokti šio reiškinio mastą, vien *Facebook* – kuris yra socialinės tinklaveiklos paslauga ir šeštasis pagal lankomumą tinklalapis pasaulyje – per mėnesį jame apsilankoma 275 milijonus kartų. Europoje *Facebook* 2009 m. vasario mėn. aplankė apie 100 mln. žmonių – kitaip sakant, jame būdavo praleidžiama apie keturias minutes iš 100 internete praleistų minučių ir daugiau kaip 30 proc. viso laiko, praleisto STS, palyginti su vos 12 proc. praėjusiais metais.

3.3. Socialinių tinklų teigiami aspektai yra neginčijami, pirmiausia jų indėlis:

- i) garantuojant saviraiškos laisvę tam tikromis socialinėmis ir politinėmis aplinkybėmis,
- ii) kuriant ir buriant internetines bendruomenes,
- iii) randant draugus ir šeimos narius bei su jais susitikinant, sudarant jiems galimybę bendrauti tarpusavyje,

⁽¹⁾ IP/09/232 Briuselis, 2009 m. vasario 10 d.

- iv) užkertant kelią atvejams, keliantiems pavojų nepilnamečiams ir suteikiant jiems galimybę prašyti pagalbos per STS ir
- v) reklamuojant prekes ir paslaugas bei plečiant e. prekybą.

3.4. Nepaisant pirmiau nurodytų teigiamų aspektų, svarbu nepamiršti pavojaus, susijusio su STS naudojimu neteisėtais ir piktaivališkais tikslais, konkrečiai kai kalbama apie nepilnamečių ugdymą⁽²⁾, įskaitant:

- i) psichologines traumas dėl įžeidimų, patirtų naudojantis tokiomis paslaugomis,
- ii) prieš vaikus ir jaunimą nukreiptą seksualinį priekabiavimą,
- iii) jų pačių ar kitų asmenų siunčiamas nuogų arba pusnuogių paauglių nuotraukas ar vaizdo įrašus su jais,
- iv) atvirus prostitucijos ir „palydovių“ paslaugų skelbimus,
- v) dažnai pasitaikančius privataus gyvenimo, reputacijos ir asmens orumo pažeidimus,
- vi) fizinius ir psichologinius išpuolius prieš svetainės naudotojus,
- vii) smurto, rasizmo ir ksenofobijos kurstymą,
- viii) totalitarinės ideologijos, kuri yra fašistinės pakraipos arba paguogija nacizmą, skleidimą, ir
- ix) jaunų žmonių savižudybes, kurios tariamai padarytos dėl tam tikros intymios informacijos paviešinimo per šiuos tinklus.

3.5. Reikėtų taip pat atkreipti dėmesį į naujos kartos technologijas, kurios taikomos STS, konkrečiai tas taikomąsias programas, kurios pažymi nuotraukų geografinę padėtį, programas, taikančias veidų atpažinimo technologijas ir leidžiančias susieiti su STS sąskaitomis bei naujas galimybes bendrauti, kurias užtikrinta naujausios kartos mobilieji telefonai.

3.6. Taip pat žinoma, kad tokios rūšies tinklą galima labai nesunkiai panaudoti skleisti virusus, panašius į tą, kuris paveikė Twitter 2009 m. balandžio 11–12 d., kai automatiškai buvo išsiuntinėta daugiau kaip 100 000 pranešimų ir buvo pakenkta nežinia kiek naudotojų sąskaitų.

(2) Kalbant šiuo klausimu, pirmiausia žr. ENISA (Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūra) paskelbtą pranešimą „Saugumo klausimai ir rekomendacijos dėl internetinių socialinių tinklų“ www.enisa.europa.eu/doc/pdf/deliverables/enisa_pp_social_networks.pdf

3.7. Europos Komisija 2008 m. Saugesnio interneto forume⁽³⁾ pateikė klausimyną STS klausimu viešoms konsultacijoms⁽⁴⁾; iš gautų atsakymų⁽⁵⁾ paaiškėjo, kad priekabiavimas internetinėje erdvėje, kišimasis į privatų gyvenimą ir vaikų viliojimas yra didžiausias ir dažniausiai kylantis pavojus nepilnamečiams naudojantis STS.

3.8. Kalbant apie priekabiavimą⁽⁶⁾, 54 proc. Europos tėvų yra susirūpinę, kad jų vaikai gali pakliūti į šiuos spąstus. Daugiau kaip 80 proc. tėvų Prancūzijoje, Graikijoje ir Portugalijoje suserimę, kad jų vaikai gali būti bauginami, kai jie naudojami internetu arba mobiliuosiuose telefonais. Kai kuriose šalyse, kur įprasta ginti vaikų teises ir labai vertinamas vaikų auklėjimas, pavyzdžiui Danijoje, Švedijoje ir Suomijoje, tėvai labiau pasitiki savo vaikais manydami, kad jie saugiai naudojami internetu, o 69 proc. visai nesijaudina dėl galimo priekabiavimo internetinėje erdvėje.

3.9. Jungtinėje Karalystėje, remiantis neseniai atlikto tyrimo, kuriame dalyvavo 2 000 jaunuolių nuo 11 iki 18 metų, išvadomis, vienas iš trijų jaunuolių jau yra tapęs priekabiavimo internetinėje erdvėje auka naudojantis STS ir teksto žinutėmis, o mergaitės keturis kartus dažniau susiduria su galimybe patirti tokios prievartos.

3.10. Privataus gyvenimo apsauga yra dar viena svarbi problema, susijusi su STS naudojimu. 30-ojoje tarptautinėje konferencijoje, kurią 2008 m. spalio 15–17 d. Strasbūre surengė už duomenų apsaugą ir privatumą atsakingos institucijos, buvo priimta rezoliucija dėl privataus gyvenimo apsaugos teikiant socialinės tinklaveikos paslaugas⁽⁷⁾, kurioje pateiktos rekomendacijos užtikrina, kad bus skiriamas ypatingas dėmesys.

3.11. 2009 m. vasario 10 d. susitarimą tarp Europos pagrindinių STS operatorių dėl savireguliacijos, kuris pavadintas „ES saugesnės socialinės tinklaveikos principai“⁽⁸⁾, jau pasirašė 20 operatorių. Be kita ko, jame aiškiai nurodyti pavojai, galintys kilti šiose svetainėse besilankantiems jaunesniems nei 18 metų jaunuoliams: priekabiavimas (priekabiavimas prie vaikų interneto svetainėse arba siuntinėjant teksto žinutes), psichologinis manipuliavimas (suaugęs žmogus įgyja vaiko pasitikėjimą ketindamas jį išnaudoti seksualiai) ir pavojingas elgesys, pavyzdžiui, atskleidžiant asmens duomenis neteisėtais tikslais.

(3) http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/events/forum/forum_sep2008/index_en.htm

(4) http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/policy/consultations/ageverif_sns/index_en.htm

(5) http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/pub_consult_age_rating_sns/summaryreport.pdf

(6) 2008 m. paskelbta speciali Eurobarometro apklausa: *Siekiant saugesnio interneto naudojimo vaikams. Tėvų perspektyva.* http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_248_en.pdf

(7) Rezoliucija dėl privatumo apsaugos teikiant socialinės tinklaveikos paslaugas. http://www.privacyconference2008.org/adopted_resolutions/STRASBOURG2008/resolution_social_networks_en.pdf

(8) „ES saugesnės socialinės tinklaveikos principai“, žr. http://ec.europa.eu/information_society/activities/social_networking/docs/sn_principles.pdf

4. EESRK propaguojamas klausymas

4.1. Jau pats minėto socialinio reiškimo pobūdis ir jo sparti raida rodo, kad turėtų būti surengtas klausymas, susijęs su šios nuomonės rengimo procesu. Šis klausymas įvyko EESRK ir jame dalyvavo keletas reprezentatyviausių suinteresuotųjų subjektų, užsiimančių ir naudojančių STS – nevyriausybinių organizacijų ir naudotojai bei Tarybos, Komisijos, ENISA atstovai, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas ir susijusios nacionalinės valdžios institucijos.

4.2. Atsakymai raštu į iš anksto atsiųstą klausimą, įvairios pareikštos nuomonės ir gyva idėjų ir pasiūlymų sandūra svariai ir naudingai prisidėjo rengiant šią nuomonę ir aiškiai parodė, koks svarbus toks renginys, pagrįstas tiesioginėmis konsultacijomis su atitinkamais pilietinės visuomenės suinteresuotaisiais subjektais teikiant pasiūlymus ir rekomendacijas politinius sprendimus priimančioms asmenims, operatoriams ir patiems naudotojams, kai kalbama apie STS.

4.3. Be to, kad Komisija padarė didelę pažangą apibrėždama kai kuriuos įgyvendinamų ir dar planuojamų iniciatyvų tikslus aiškiau, o kitus – sėkmingai įgyvendindama, ir tokios iniciatyvos lems ateityje itin vaisingą institucijų tarpusavio bendradarbiavimą, vertėtų pabrėžti Komisijos atstovų ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno pritarimą daugumai šioje nuomonėje išdėstytų pasiūlymų.

5. Būtinios priemonės ir rezultatai, kurių galima tikėtis

5.1. EESRK vertina ir remia Europos Komisijos darbą apsaugant internetu besinaudojančius vaikus ir pakartoja savo 2008 m. nuomonėje išdėstytą nuostatą dėl tuo metu svarstyto pasiūlymo dėl daugiametės Bendrijos programos, skirtos apsaugoti internetu ir kitomis komunikacijos technologijomis besinaudojančius vaikus⁽⁹⁾.

5.2. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į pirmiau nurodytos iniciatyvos dėl savireguliacijos laiką ir svarbą, pirmiausia priemonės, skirtas pagrindiniams pavojams sumažinti.

5.3. Kalbant apie Saugesnio interneto programos (2009–2013 m.) įgyvendinimą, EESRK norėtų pabrėžti, kad būtina pradėti dialogą su pagrindiniais subjektais, dalyvaujančiais STS, pirmiausia jaunimu, paskatinant juos diskutuoti, rengti planus ir siūlyti sprendimus, kaip užtikrinti saugesnį naudojimąsi internetu.

5.4. EESRK mano, kad jaunimas turėtų tiesiogiai dalyvauti kuriant veiklos modelius, tarpininkaujant ir sprendžiant su STS susijusius klausimus, nes greičiausiai jaunimo padėtis leidžia veiksmingiau ir sparčiau suprasti šioje srityje kylančius sudėtingus klausimus.

5.5. Komitetas taip pat siūlo apsvarstyti galimybę organizuoti tarptautinius ar europinius kursus, siekiant apmokyti psichologus ir psichiatrus teikti nukentėjusiems asmenims pagalbą internetu, pirmiausia prievartavimo arba vaikų viliojimo atvejais. EESRK siūlo, kad Saugesnio interneto programa apimtų iniciatyvas dėl psichologo konsultacijų apskritai, ypač konsultacijų internetu ir vaikams bei paaugliams skirtų programų, pirmiausia padėti jiems išvengti tokių situacijų.

5.6. Komitetas norėtų pabrėžti, kad įgyvendinant Saugesnio interneto programą (2009–2013 m.), labai svarbu pradėti įgyvendinti iniciatyvas, skirtas padidinti skaitmeninį raštingumą, pirmiausia, kai kalbama ne tik apie saugų vaikų ir paauglių naudojimąsi STS, bet ir platesnės visuomenės narių, ypač už vaikų ugdymą atsakingų tėvų, bei vyresnio amžiaus naudotojų.

5.7. Be to, EESRK mano, kad socialinių tinklų operatoriai turėtų taikyti savireguliaciją, pirmiausia tam, kad apsaugotų nepilnamečius, tačiau reikalaujant, kad vyktų nepriklausoma stebėseną, kaip jie laikosi nustatytų reikalavimų, bei numatant galimybę įstatymiškai nustatyti būtiniausius apsaugos standartus.

5.8. Komitetas pritaria nuostatai sukurti savireguliacijos sistemas siekiant užtikrinti bendrą reguliaciją Bendrijos ir nacionaliniu lygiu, kuriose dalyvautų reguliacijos institucijos, užtikrinančios visapusišką sudarytų susitarimų laikymąsi, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimams, būtų taikomos sankcijos už pažeidimus, o taisykles laužančius subjektus baustų ta pačia veikla užsiimančios subjektais.

5.9. EESRK atkreipia dėmesį ir pritaria didžiai daliai rekomendacijų, įtrauktų į 30-osios tarptautinės konferencijos, kurią 2008 m. spalio 17 d. surengė už duomenų apsaugą ir privatumą atsakingos institucijos⁽¹⁰⁾, parengtą rezoliuciją dėl privatumo apsaugos teikiant socialinių tinklų paslaugas, bei darbo grupės dėl internetinių socialinių tinklų neseniai parengtos nuomonės 29 straipsnį⁽¹¹⁾ ir ragina Komisiją laikytis šių rekomendacijų bei užtikrinti, kad operatoriai jas įgyvendintų.

5.10. Komitetas taip pat mano, kad būtinos papildomos pastangos geriau skleisti informaciją ir ugdyti vaikus nuo mokyklos suolo, kad būtų geriau užkirstas kelias ne tik pavojui, bet ir būdai, kaip šios STS yra naudojamos. Todėl turėtų būti rengiamos visuomenės informavimo kampanijos Bendrijos lygiu ir atskirose valstybėse narėse. Šiuo požiūriu ir siekiant papildyti iniciatyvas, kurios bus vykdomos pagal Saugesnio interneto programą, vertėtų parengti „eYouGuide“, skirtą tik socialinių STS naudotojams; tai būtų socialinių tinklų naudotojų teisėms skirtas portalas, suteikiantis galimybę pranešti apie priekabiavimo atvejus ir spręsti ginčus visos Europos mastu, kitaip sakant, tai būtų atskira svetainė, kur būtų galima „valdyti“ naudotojų teises, įvertinti Bendrijos koordinavimo veiklą, aptarti, kokių veiksmų ir politinių priemonių imtis, bei įvertinti nacionalinių valdžios institucijų tarpusavio bendradarbiavimą.

⁽¹⁰⁾ Rekomendacijų tekstą žr.: http://www.privacyconference2008.org/adopted_resolutions/STRASBOURG2008/resolution_social_networks_en.pdf

⁽¹¹⁾ Nuomonė (2009 m. dėl internetinių STS; priimta 2009 m. birželio 12 d.).

⁽⁹⁾ OL C 224, 2008 8 30, p. 61.

5.11. EESRK taip pat laikosi nuomonės, kad nacionalinės ir Bendrijos mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programos ir patys operatoriai turėtų papildomai investuoti, kad būtų kuriamos ir tobulinamos techninės priemonės nustatyti filtrus ir blokuoti prieigą, sudaryti šeimoms galimybę apdairiai, bet nuolat vadovautis atsargumo principu.

5.12. EESRK, žinodamas apie šį nuolat kintantį ir dinamišką reiškinį, norėtų, kad Komisija parengtų žaliąją knygą, kurioje būtų atsižvelgta į 2008 m. liepos mėn. vykusias viešas konsultacijas, būtų išdėstytos būsimo raidos galimybės, analizuojamas jų poveikis ir vyktų plataus masto konsultacijos su įvairiomis įmonėmis, specialistais, mokslininkais, suinteresuotomis pilietinės visuomenės organizacijomis ir asociacijomis.

5.13. Šiuo požiūriu vertėtų apsvarstyti galimybę sukurti suderintą ir nuoseklią teisės sistemą visoje ES, remiantis glaudesniu bendradarbiavimu ir nacionalinės politikos sričių derinimu. Į vieną aspektą būtina atkreipti ypatingą dėmesį – sutarties sąlygas dėl prisijungimo prie tokių tinklų; į tokią sutartį turi būti įtrauktas privalomas straipsnis dėl piktnaudžiavimų, konkrečiai susijusių su taikoma teise ir kompetentinga institucija.

5.14. Kadangi iš esmės šis reiškinys yra tarptautinio pobūdžio ir pagrindinių STS jurisdikcija peržengia ES ribas, Komitetas mano, kad labai svarbu tinkamai propaguoti šias priemones:

5.14.1. nustatyti STS elgesio principus ir taisykles tarptautiniu mastu, pirmiausia toms paslaugoms, kurios skirtos nepilnamečiams,

5.14.2. įtvirtinti mechanizmus stebėti, kaip laikomasi tokių taisyklių, atsižvelgiant į šių paslaugų pobūdį, neišvengiama, kad tai būtų įgyvendinama tarpvalstybiniu pagrindu,

5.14.3. gerinant ir racionalizuojant ES bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis Europos ir pasauliniu mastu, politiniu ir operatorių lygmenimis, nustatyti pavojus ir problemas, susijusias su STS naudojimu, rasti geriausius sprendimus esant tokiai padėčiai ir, kiek leidžia tarptautinė teisė, veiksmingai šalinti žmonių (naudotojų) teisių pažeidimų priežastis.

5.15. Komitetas taip pat norėtų pabrėžti, kad būtinas tinkamas tarptautinis bendradarbiavimas ir koordinavimas tarp įvairių suinteresuotųjų šalių, kad priemonių, būtinų užtikrinti saugų naudojimąsi internetu, poveikis būtų kuo didesnis ⁽¹²⁾. Tam prireiks iniciatyvesnio tarptautinio požiūrio užtikrinti, kad žinios būtų skleidžiamos ir jomis keičiamasi, teisės aktų rengimas ir įgyvendinimas vyktų koordinuotai, be to, būtų gautas būtinas finansavimas įgyvendinti reikalaujamas priemonės Europos Sąjungoje ir už jos ribų.

5.16. EESRK taip pat atkreipia dėmesį į būtinybę valstybėms narėms ratifikuoti Europos Tarybos konvencijas dėl elektroninių nusikaltimų, vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos ⁽¹³⁾, kurios būtų svarbus žingsnis galimybės Europos Sąjungai tapti vieninga tarptautinėje arenoje link.

5.17. Galiausiai, EESRK norėtų žinoti, ar, kartu su pirmiau nurodytomis iniciatyvomis, vertėtų svarstyti galimybę išplėsti ir sujungti įvairių organų galias, kurios šiandien yra išskaidytos, Bendrijos lygiu paskirti ombudsmeną spręsti visus garso ir vaizdo srities klausimus, pavyzdžiui, privatumo, duomenų apsaugos, žmogaus orumo, atsakymo teisės, žodžio laisvės, kt., taip pat apimančius socialinius tinklus, panašiai kaip numato lyginamoji teisė taikant Kanados „privatumo komisijos nario“ modelį, kurio ieškiny (parodant savo plačius įgaliojimus) prieš Facebook dėl tariamai netinkamai saugomų asmens duomenų atsidūrė žiniasklaidos dėmesio centre ⁽¹⁴⁾.

2009 m. lapkričio 4 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI*

⁽¹²⁾ EESRK TEN skyriaus pirmininko Janos Tóth remiama nuomonė išdėstyta 2009 m. gegužės 5 d. EESRK iniciatyvoje „Internetu besinaudojančių vaikų apsaugos viešas pristatymas“ (žr. http://www.eesc.europa.eu/sections/ten/index_en.asp?id=430003tenen)

⁽¹³⁾ <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=201&CL=ENG>

⁽¹⁴⁾ Žr. http://www.priv.gc.ca/aboutUs/mm_e.cfm#contenttop, Kanados privatumo komisijos narės kabinetas (PKNK). Dėl jos neseniai pateikto ieškinio Facebook žr. http://www.priv.gc.ca/media/nr/-c/2009/nr-c_090716_e.cfm